

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/155/2005

OPINIE O FUNKCJONOWANIU UNII EUROPEJSKIEJ

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, WRZESIEŃ 2005

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
22 października 2004 roku

- ✓ Ponad jedna czwarta Polaków (27%) widzi obecnie zagrożenia dla funkcjonowania Unii Europejskiej. Osoby dostrzegające takie zagrożenia łączą je z dwiema kwestiami: przede wszystkim z trudnościami uchwalenia unijnego budżetu na lata 2007-2013, a w drugiej kolejności - z problemami z przyjęciem konstytucji europejskiej.
- ✓ W opinii największej grupy respondentów (42%), najbardziej prawdopodobnym w tej chwili wariantem rozwoju sytuacji jest powstanie Europy „dwóch prędkości”, a więc podział UE na państwa luźniej i ściślej ze sobą współpracujące. Ponad połowa badanych (57%) nie akceptuje takiego rozwoju sytuacji. Gdyby jednak ten scenariusz się sprawdził i w Unii Europejskiej ukształtowałyby się grupa państw współpracujących ze sobą ściślej niż pozostałe, to - zdaniem 73% badanych - Polska powinna do niej dołączyć.
- ✓ Ponad połowa Polaków (56%) opowiada się za takim modelem UE, który zakłada zachowanie przez państwa członkowskie jak największej suwerenności. Należy jednak zaznaczyć, że coraz więcej osób (25%) skłania się ku głębszej integracji politycznej i uważa, że UE powinna zmierzać w kierunku państwa federalnego w rodzaju Stanów Zjednoczonych.
- ✓ W odczuciu większości Polaków (62%) państwa Unii Europejskiej dbają przede wszystkim o własne interesy. Pomimo to przeważa opinia (56%), że możliwe jest pogodzenie dbałości o interesy własnego państwa z troską o interesy całej Unii.

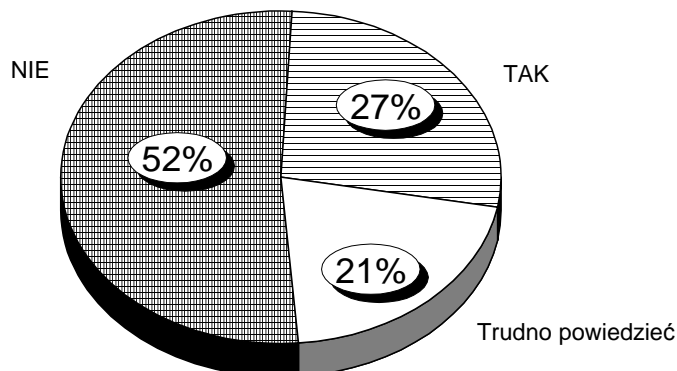
Unia Europejska znalazła się w impasie - po odrzuceniu projektu konstytucji europejskiej w referendach we Francji i w Holandii proces ratyfikacji tego dokumentu został zahamowany i nie wiadomo, czy będzie kontynuowany, nie przyniosły jak dotychczas efektu rozmowy dotyczące unijnego budżetu na lata 2007 - 2013. Problemy z przyjęciem konstytucji i porozumieniem w sprawie budżetu wiążą się z ubiegłorocznym poszerzeniem Unii Europejskiej i wskazują, że państwom unijnym brakuje wspólnej wizji przyszłości tej organizacji, dotyczącej zarówno pogłębiania, jak i poszerzania współpracy w Europie. Interesowało nas zatem, jaka jest świadomość problemów związanych z funkcjonowaniem Unii Europejskiej i jakie wyobrażenia o przyszłości Wspólnoty mają Polacy¹.

OCENA OBECNEJ SYTUACJI W UE

Nieco więcej niż co czwarty Polak widzi obecnie zagrożenia dla funkcjonowania Unii Europejskiej. Dostrzeżenie tego rodzaju niebezpieczeństw wynika z zainteresowania sprawami międzynarodowymi i generalnie zainteresowania polityką, stąd też w wyraźny sposób wiąże się z wykształceniem. Wśród osób z wykształceniem wyższym ponad połowa (54%) zauważa obecnie zagrożenia dla funkcjonowania Unii Europejskiej, podczas gdy wśród badanych z wykształceniem podstawowym jedynie co siódmy (14%).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (182) zrealizowano w dniach 1-4 lipca 2005 roku na liczącej 1021 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków.

RYS. 1. CZY WIDZI PAN(I) OBECNIE JAKIEŚ ZAGROŻENIA DLA FUNKCJONOWANIA UNII EUROPEJSKIEJ CZY TEŻ NIE?

Respondentów dostrzegających zagrożenia dla działania UE poprosiliśmy o ich wymienienie (w pytaniu otwartym). Najczęściej łączono je z dwiema kwestiami: trudnościami z uchwaleniem budżetu unijnego na lata 2007-2013, a w drugiej kolejności - z problemami z przyjęciem konstytucji europejskiej. Innym punktem spornym, wymienianym już jednak przez zdecydowaną mniejszą grupę badanych, było rolnictwo i zasady Wspólnej Polityki Rolnej.

Stosunkowo dużo osób mówiło ogólnie o braku porozumienia, kłótniach wewnątrz Unii Europejskiej, nie podając jednak źródeł tych sporów. Nieliczni zauważali, że państwa członkowskie różni wizja UE, co powoduje kłopoty z wypracowaniem wspólnej strategii na przyszłość.

Co dziesiąty badany dostrzegający zagrożenia dla funkcjonowania Unii Europejskiej mówił o groźbie jej rozpadu. Wymieniano także, choć już zdecydowanie rzadziej, możliwość podziału wewnątrz Unii.

Część respondentów nie podawała meritum sporów między krajami unijnymi, ale definiowała ogólne zasady podziałów przebiegających wewnątrz UE. Stosunkowo częściej wskazywano na antagonizmy i napięcia między bogatymi i biednymi krajami UE, rzadziej na antagonizmy między starymi i nowymi jej członkami. Podkreślano niekiedy także zbyt duże różnice gospodarcze i w poziomie życia między krajami członkowskimi Unii; niezgodności interesów państw unijnych i partykularyzmy w polityce poszczególnych krajów - jako czynniki zagrażające funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Postrzegane zagrożenia mają także charakter gospodarczy i wiążą się ze spowolnieniem rozwoju europejskiej gospodarki lub - na co już rządziej zwracano uwagę - z koniecznością sprostania coraz silniejszej konkurencji ekonomicznej z krajami trzecimi, np. Chinami.

W wypowiedziach badanych pojawiały się ponadto czysto polityczne źródła zagrożeń dla Unii Europejskiej: nierówne traktowanie państw członkowskich, a bardziej konkretnie - dominacja Francji i Niemiec w Unii i ich polityka wobec Rosji, nie licząca się z interesami innych krajów unijnych.

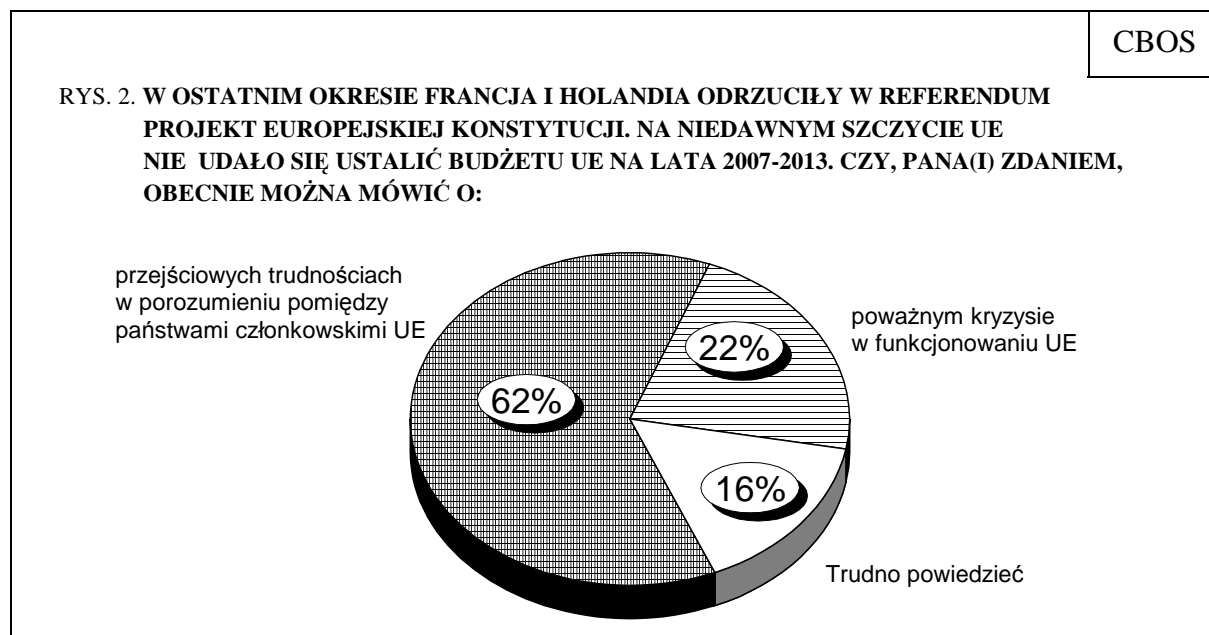
Część osób tłumaczyła istniejące zagrożenia dla UE nadmiernym rozszerzeniem tej organizacji i perspektywą dalszego jej powiększania.

ODPOWIEDZI RESPONDENTÓW DOSTRZEGAJĄCYCH ZAGROŻENIA DLA FUNKCJONOWANIA UE

		CBOS
Postrzegane zagrożenia dla funkcjonowania UE - najczęstsze odpowiedzi		N=273
Ogólnie - brak porozumienia, jedności, niezgoda, kłótnie wewnątrz UE	22%	
Problemy z uchwaleniem budżetu, brak pieniędzy w budżecie UE	24%	
Sprawa konstytucji europejskiej - odrzucenie konstytucji przez Francję i Holandię, problemy z przyjęciem konstytucji	18%	
Groźba rozpadu UE	10%	
Zagrożenia dla gospodarki, mały wzrost gospodarczy	6%	
Antagonizmy, napięcia między bogatymi i biednymi członkami UE	6%	
Spory o rolnictwo, zagrożenia dla Wspólnej Polityki Rolnej i dopłat dla rolników	4%	
Polityka Francji i Niemiec, dominacja Francji i Niemiec, ich sojusz z Rosją	4%	
Niezgodność interesów państw unijnych	3%	
Zagrożenia i problemy wynikające z nadmiernego rozszerzenia UE	3%	
Nierówne traktowanie państw unijnych, brak równości między państwami UE	3%	
Antagonizmy, napięcia między starymi i nowymi członkami UE	3%	
Rozbieżne wizje UE, kłopoty ze strategią na przyszłość	2%	
Zbyt duże różnice gospodarcze i w poziomie życia między krajami członkowskimi UE	2%	
Zagrożenia gospodarcze z zewnątrz, np. ze strony Chin	2%	
Partykularyzmy w polityce państw UE	2%	
Możliwość podziału wewnątrz UE	2%	
Dalsze rozszerzanie UE, wejście Turcji do UE	2%	
Ogólna destabilizacja, chaos w UE	2%	
Trudno powiedzieć	2%	

Odsetki nie sumują się do 100, ponieważ badani mogli wymienić kilka zagrożeń

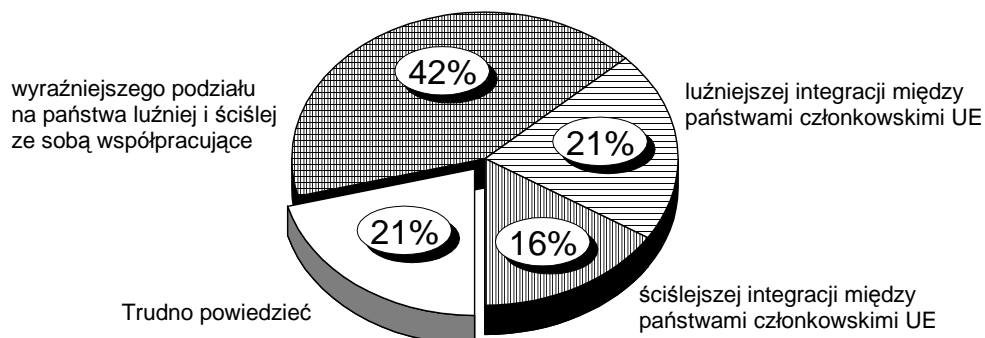
Mimo iż osoby świadome zagrożeń dla działania Unii Europejskiej wymieniają wśród nich przede wszystkim brak kompromisu w sprawie unijnego budżetu na lata 2007 - 2013 oraz odrzucenie konstytucji europejskiej we Francji i Holandii, Polacy *en bloc* raczej bagatelizują problemy stąd wynikające. Ich zdaniem, świadczą one o przejściowych trudnościach w porozumieniu między państwami członkowskimi Unii Europejskiej, a nie o poważnym kryzysie w jej funkcjonowaniu.

POSTRZEGANIE KIERUNKU ROZWOJU UE

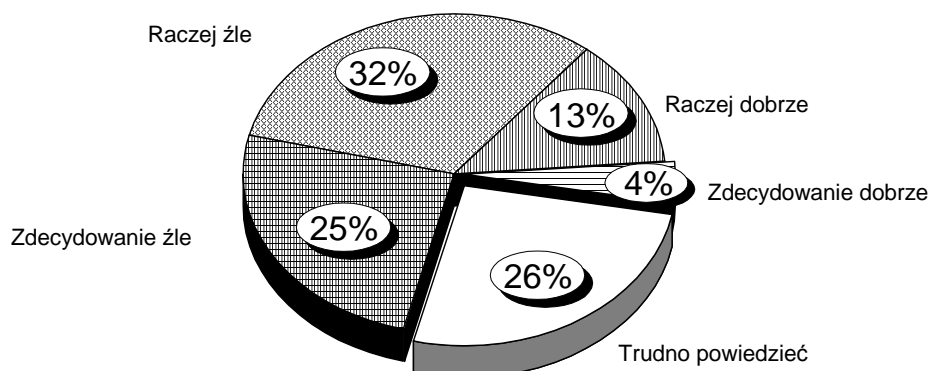
Trudności z uchwaleniem europejskiej konstytucji pokazują, że krajom unijnym i ich obywatelom brakuje wspólnej wizji Europy. Wobec problemów z wypracowaniem akceptowanego przez wszystkich modelu Wspólnoty pojawiają się propozycje utworzenia „twardego jądra” Europy - nawiązania ściślejszej współpracy przez kraje, które chcą integracji głębszej niż dotychczas. W opinii największej grupy respondentów najbardziej prawdopodobnym w tej chwili wariantem rozwoju sytuacji jest właśnie powstanie Europy „dwóch prędkości”, a więc podział UE na państwa luźniej i ściślej ze sobą współpracujące. Pozostałe osoby częściej przewidują osłabianie niż pogłębianie integracji w UE.

RYS. 3. JAK PAN(I) SĄDZI, W JAKIM KIERUNKU ZMIERZA OBECNIE UE? CZY W KIERUNKU:

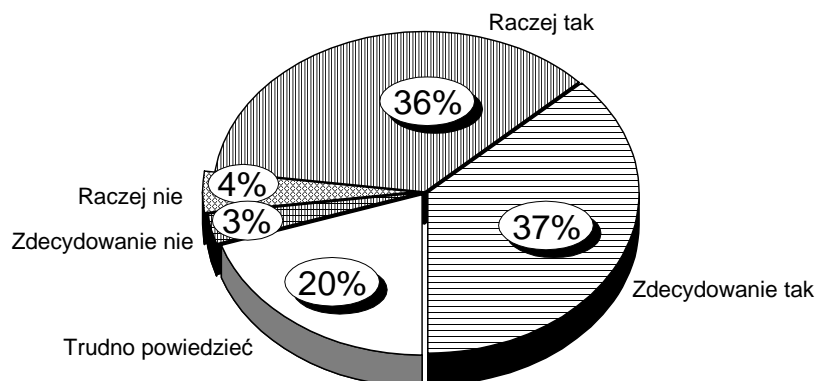
Uznawany przez respondentów za najbardziej obecnie prawdopodobny wariant rozwoju sytuacji w Unii Europejskiej, zakładający utworzenie tzw. twardego jądra Europy, budzi niepokój. Ponad połowa badanych (57%) uważa bowiem, że źle by się stało, gdyby w Unii Europejskiej ukształtowała się grupa państw współpracujących ze sobą ściślej niż pozostałe. Jedynie co szósty respondent (17%) nie miałby zastrzeżeń do takiej inicjatywy.

RYS. 4. POJAWIAJĄ SIĘ NIEKIEDY PROPOZYCJE, ABY W UE UKSZTAŁTOWAŁA SIĘ NIEWIELKA GRUPA PAŃSTW WSPÓŁPRACUJĄCYCH ZE SOBĄ ŚCIŚLEJ NIŻ POZOSTAŁE PAŃSTWA. CZY, PANA(I) ZDANIEM, BYŁOBY DOBRZE CZY TEŻ ŹLE, GDYBY SIĘ TAK STAŁO?

Wprawdzie Polacy podkreślają potrzebę zachowania niezależności państwowej w strukturach unijnych i niechętnie reagują na pomysły zacieśniania współpracy w ramach Unii Europejskiej, ale jednocześnie nie chcą, aby Polska pozostawała na marginesie procesu integracji europejskiej. W opinii zdecydowanej większości z nich (73%), gdyby doszło do wyodrębnienia się grupy państw podejmujących ściślejszą współpracę, Polska powinna do niej dołączyć.

RYS. 5. GDYBY TAK SIĘ STAŁO, TO CZY, PANA(I) ZDANIEM, POLSKA POWINNA ZNALEŹĆ SIĘ W GRUPIE PAŃSTW ŚCIŚLEJ ZE SOBĄ WSPÓŁPRACUJĄCYCH CZY TEŻ NIE?

Opinie na temat ewentualnego utworzenia „twardego jądra” Europy oraz przyłączenia się Polski do tej inicjatywy są stosunkowo słabo zróżnicowane. We wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych, jak również w elektoratach wszystkich liczących się obecnie partii politycznych przeważa niechęć do dzielenia Unii na państwa mniej i bardziej ściśle ze sobą współpracujące i jednocześnie dość jednoznacznie wyrażane przekonanie, że Polska nie powinna pozostawać poza Europą pogłębiającą integrację. Opinia, że Polska nie powinna stawiać się na marginesie procesu integracji, dominuje zarówno wśród zwolenników (79%), jak i przeciwników członkostwa naszego kraju w tej organizacji (64%).

POSTULOWANE KIERUNKI ROZWOJU UNII EUROPEJSKIEJ

W opinii Polaków, Unia Europejska powinna być przede wszystkim wspólnotą gospodarczą. Zadowolenie z dotychczasowych efektów członkostwa Polski we Wspólnocie, znajdujące odzwierciedlenie w wysokim poparciu społecznym dla przynależności do UE, przyczynia się do umacniania się akceptacji gospodarczego wymiaru integracji. Zjednoczenie gospodarcze z Europą popiera już 80% Polaków, a więc o 9 punktów więcej niż tuż po wejściu Polski do UE w maju ubiegłego roku. Nie zmienił się natomiast poziom akceptacji politycznego, aksjologicznego i kulturowego wymiaru integracji. Ponad połowa badanych (54%) aprobuje zjednoczenie Polski z Unią na poziomie struktur politycznych, a niewiele mniej osób (50%) uważa, że integracja powinna obejmować wartości i cele życiowe ludzi. Utrzymuje się opinia, że nasz kraj powinien zachować odrębność w sferze kultury i obyczajów. Integrację w wymiarze kulturowym popiera co czwarty ankietowany (25%).

Tabela 1

W jakich dziedzinach, Pana(i) zdaniem, Polska powinna integrować się, jednoczyć z Europą, a w jakich powinna zachować odrębność? Czy jeśli chodzi o [...] Polska powinna jednoczyć się z UE czy też zachować odrębność?	Powinna jednoczyć się z UE			Powinna zachować odrębność			Trudno powiedzieć		
	V '99	V '04	VII '05	V '99	V '04	VII '05	V '99	V '04	VII '05
	w procentach								
- gospodarkę	65	71	80	19	16	12	16	13	8
- struktury polityczne	44	52	54	31	29	30	25	19	16
- wartości i cele życiowe ludzi	40	49	50	40	36	38	20	15	11
- kulturę i obyczaje	21	24	25	65	68	67	14	9	8

Akceptacja gospodarczego wymiaru jedności europejskiej dominuje we wszystkich grupach społeczno-demograficznych oraz w elektoratach partii politycznych cieszących się największym poparciem społecznym. We wszystkich analizowanych grupach przeważa także poparcie dla integracji struktur politycznych. Stosunkowo najbardziej zróżnicowane są w poszczególnych grupach społecznych opinie na temat budowania wspólnoty europejskiej na poziomie wartości i celów życiowych ludzi. Sprzeciw wobec tak rozumianej integracji przeważa wśród osób z wykształceniem wyższym (49%), przede wszystkim kadry kierowniczej i inteligencji (59%) oraz wśród rolników (51%). Za zachowaniem odrębności w sferze wartości i celów życiowych ludzi opowiada się także przeważająca część elektoratu PSL. Wszystkie grupy społeczno-demograficzne oraz elektoraty zgadzają się w większości co do tego, że wchodząc do Unii Europejskiej powinniśmy jako naród zachować odrębność w sferze kultury i obyczajów.

Zwolennicy członkostwa Polski w Unii Europejskiej akceptują gospodarczy (86%), polityczny (60%) i aksjologiczny (55%) wymiar integracji, natomiast wyraźnie odrzucają wizję Unii Europejskiej jako wspólnoty kulturowej (68%). Przeciwnicy integracji popierają tylko jej gospodarczy wymiar (60%).

Pomimo ogólnego wyobrażenia o zjednoczonej Europie jako o wspólnocie gospodarczej, ale także politycznej i aksjologicznej, wizja Unii Europejskiej jako superpaństwa nadal nie jest dla Polaków atrakcyjna. Podobnie jak w latach poprzednich opowiadają się oni za takim modelem UE, który zakłada zachowanie przez państwa członkowskie jak największej suwerenności. Należy jednak zaznaczyć, że coraz więcej osób skłania się ku głębszej integracji politycznej i uważa, że UE powinna zmierzać w kierunku

państwa federalnego w rodzaju Stanów Zjednoczonych. Taka wizję Wspólnoty popiera obecnie co czwarty ankietowany, podczas gdy w marcu ubiegłego roku, a więc jeszcze przed przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej, opowiadał się za nią niespełna co piąty. Być może wzrost akceptacji ścisłej integracji w ramach Unii Europejskiej jest efektem wyraźnego wzrostu ogólnego poparcia dla członkostwa we Wspólnocie, jaki nastąpił po wejściu naszego kraju do Unii.

Tabela 2

W jakim kierunku powinna, Pana(i) zdaniem, rozwijać się Unia Europejska? Czy UE powinna zmierzać raczej:	Wskazania respondentów według terminów badań			
	III 2003	X 2003	III 2004	VII 2005
	w procentach			
- w kierunku państwa federalnego w rodzaju Stanów Zjednoczonych	16	16	19	25
- w kierunku związku jak najbardziej niezależnych państw	65	64	63	56
Trudno powiedzieć	19	20	18	19

Zwolennicy Unii Europejskiej jako związku niezależnych państw stanowią większość niemal we wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych. Ku modelowi federacyjnemu relatywnie najczęściej skłaniają się uczniowie i studenci, wśród których rozwiązanie to zyskuje przeważające poparcie (48%) i generalnie ludzie młodzi - mający od 18 do 34 lat (37%) oraz właściciele firm (44%).

Za zachowaniem przez państwa narodowe jak największej niezależności w UE opowiadają się w większości zwolennicy wszystkich najważniejszych partii politycznych. Stosunkowo częściej niż elektoraty innych partii model federacyjny popierają zwolennicy PO (37%) oraz - niespodziewanie - sympatycy PiS (38%).

Poparcie dla wizji UE zakładającej jak najdalej idącą suwerenność państw narodowych przeważa zarówno wśród zwolenników członkostwa Polski w tej organizacji (58%), jak i jego przeciwników (60%); za modelem federacyjnym opowiada się odpowiednio 27% i 17% badanych z tych grup.

Trudności z ustaleniem i realizowaniem wspólnej wizji Unii Europejskiej w poszerzonej i coraz bardziej zróżnicowanej Wspólnocie przyczyniają się do spadku optymizmu co do możliwości dalszego rozszerzania. Jak wynika z badań Eurobarometru²,

² Wyniki badań są dostępne na stronie www.europa.eu.int/comm/public_opinion

po ubiegłorocznym rozszerzeniu Unii zmniejszyło się poparcie dla dalszego powiększania tej organizacji, szczególnie wśród mieszkańców krajów dawnej Piętnastki. W Polsce także nieco wzrosła liczba osób przeciwnych dalszemu rozszerzaniu Unii (z 12% do 18%). Nadal jednak większość Polaków (66%) opowiada się za kontynuacją tego procesu, w tym już niemal co trzeci (30%) uważa, że należy przyjąć wszystkie kraje ubiegające się o członkostwo w UE.

Tabela 3

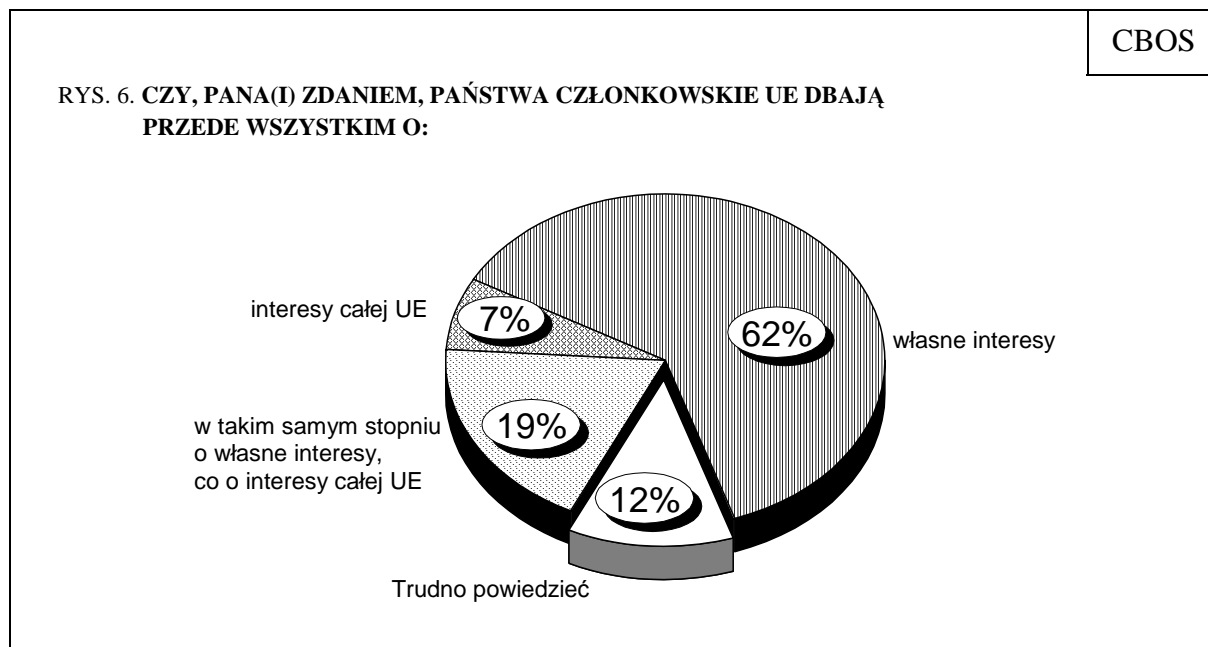
Jak Pan(i) sądzi, czy w najbliższym czasie UE powinna:	Wskazania respondentów według terminów badań	
	XI 2004	VII 2005
	w procentach	
- rozszerzyć się o wszystkie kraje chcące do niej przystąpić	20	30
- rozszerzyć się o niektóre kraje chcące do niej przystąpić	50	36
- nie rozszerzać się	12	18
Inna możliwość	1	0
Trudno powiedzieć	15	15

Należy podkreślić, że nastąpił wyraźny wzrost postaw skrajnych, powiększyły się bowiem odsetki osób zarówno uważających, że Unia w ogóle nie powinna się rozszerzać, jak i akceptujących przyjęcie wszystkich krajów, które chciałyby się do niej przyłączyć. Bardzo istotnie zmalała natomiast liczba zwolenników rozszerzenia selektywnego, tylko o niektóre państwa starające się o przyjęcie do Wspólnoty.

UNIA EGOIZMÓW NARODOWYCH CZY UNIA SOLIDARNA?

Podczas dyskusji towarzyszących rozszerzaniu Unii Europejskiej niejednokrotnie wskazywano, że Europie brakuje obecnie solidarności, a narodowe egoizmy są silniejsze niż troska o dobro całej Unii. Część krajów starej Unii obawiała się i nadal się obawia otworzyć rynki pracy dla mieszkańców nowych państw członkowskich. Rolnicy z krajów nowo przyjętych nie w pełni korzystają z dobrodziejstw Wspólnej Polityki Rolnej - otrzymują mniejsze płatności bezpośrednio. Mając kłopoty z utrzymaniem wysokiego wzrostu gospodarczego bogate państwa Unii coraz mniej chętnie dzielą się swoimi pieniędzmi z biedniejszymi krajami, chcąc jak najmniej płacić do wspólnej kasy. W odczuciu większości

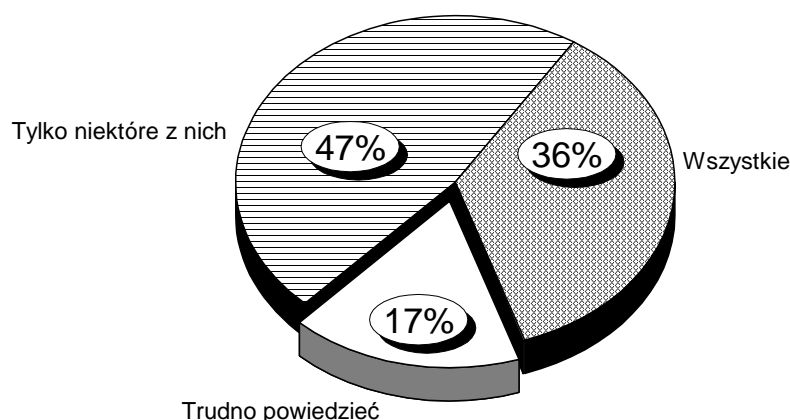
Polaków (62%), państwa Unii Europejskiej dbają przede wszystkim o własne interesy. Niespełna co piąta osoba uważa, że w takim samym stopniu troszczą się o interesy narodowe, co interesy całej Unii, a tylko 7% skłonnych jest sądzić, że kierują się one przede wszystkim interesami Unii jako całości.

Przekonanie, że kraje unijne kierują się przede wszystkim własnymi interesami, przeważa we wszystkich grupach społeczno-demograficznych i wśród sympatyków wszystkich najważniejszych partii politycznych. Dominuje ono zarówno wśród zwolenników (60%), jak i przeciwników członkostwa Polski w Unii Europejskiej (81%).

W opinii społecznej, korzyści z przynależności do Wspólnoty odczuwają tylko niektóre kraje unijne. Nierównomierne rozłożenie korzyści z członkostwa w Unii Europejskiej nieco częściej niż przeciętnie podkreślają mieszkańcy największych miast (63%), osoby z wykształceniem średnim i wyższym (po 54%), a w grupach społeczno-zawodowych pracownicy umysłowi niższego szczebla (61%) oraz robotnicy wykwalifikowani (54%). Tego rodzaju opinie stosunkowo częste są także wśród ludzi młodych, w wieku od 18 do 24 lat (52%) i od 25 do 34 lat (54%). Poczucia, że nie wszystkie państwa w jednakowym stopniu zyskują na przynależności do Unii, doświadczają najczęściej zwolennicy PiS (52%), Samoobrony (50%), LPR (49%) oraz SLD (48%).

RYS. 7. CZY NA CZŁONKOSTWIE W UE KORZYSTAJĄ WSZYSTKIE PAŃSTWA UNIJNE CZY TEŻ TYLKO NIEKTÓRE Z NICH?

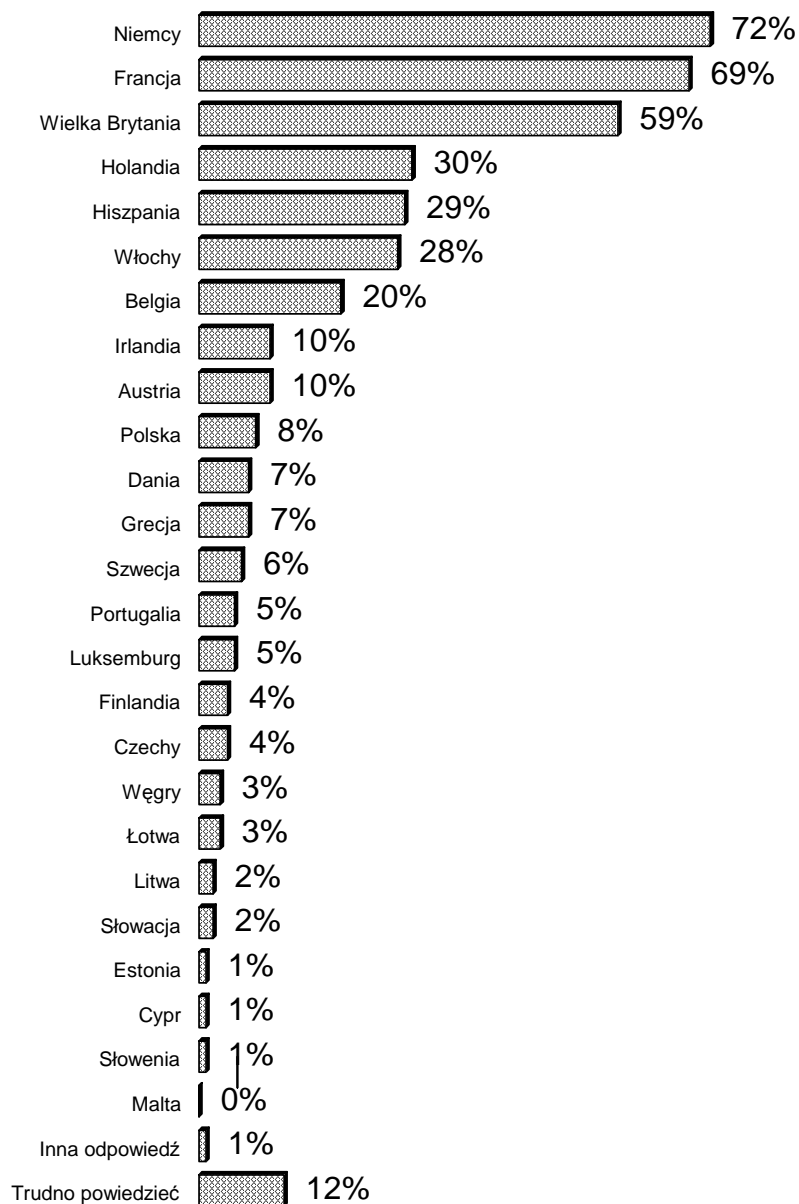

Opinie w tej kwestii dość wyraźnie różnicuje stosunek do członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Stanowisko przeciwników integracji jest dość jednoznacznie określone - zdaniem większości z nich (66%) korzyści z przynależności do Unii odczuwają tylko niektóre państwa. Opinie zwolenników integracji są podzielone - 42% sądzi, że na członkostwie w Unii Europejskiej zyskują wszystkie państwa, i niemal tyle samo uważa, że jest ono korzystne tylko dla niektórych z nich (45%).

Do beneficjentów członkostwa w Unii Europejskiej Polacy zaliczają przede wszystkim największe i najbardziej znaczące kraje Unii: Niemcy, Francję i Wielką Brytanię. Jedynie 8% ogółu badanych wskazało Polskę wśród państw w największym stopniu korzystających na członkostwie w Unii.

Opinie polskiego społeczeństwa o tym, które państwa najbardziej zyskują na członkostwie w Unii Europejskiej, nie pokrywają się z odczuciami mieszkańców poszczególnych państw unijnych. Z badań Eurobarometru, przeprowadzanych na przełomie maja i czerwca 2005 roku, wynika bowiem, że korzyści z członkostwa w Unii Europejskiej zdecydowanie najczęściej odczuwają Irlandczycy (87%), a w dalszej kolejności - Luksemburczycy (72%), Litwini (72%) oraz Duńczycy (70%). Zadowolenie z efektów członkostwa wyrażają w większości także mieszkańcy nowych krajów unijnych z wyjątkiem Cypru, w tym także Polacy (62%). Pozytywne oceny skutków przynależności do Unii Europejskiej przeważają także m.in. we Francji (53%), jednak już Niemcy i Brytyjczycy - także zaliczani przez Polaków do największych beneficjentów członkostwa w UE - mają poczucie, że raczej na nim nie korzystają (odpowiednio 43% i 42% z nich).

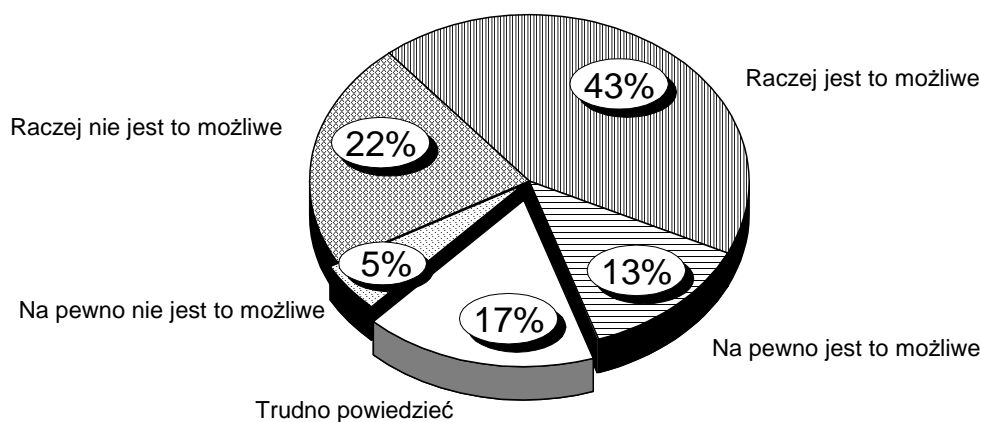
RYS. 8. KTÓRE PAŃSTWA KORZYSTAJĄ NAJBARDZIEJ NA CZŁONKOSTWIE W UE?

Badani mogli wskazać 5 państw

Pomimo opinii, że egoizmy narodowe biorą w Unii Europejskiej górę nad troską o dobro wspólne, większość Polaków wierzy w możliwość pogodzenia dbałości o interesy własnego państwa z troską o interesy całej Unii.

RYS. 9. CZY, PANA(I) ZDANIEM, MOŻLIWE JEST POGODZENIE DBAŁOŚCI O INTERESY WŁASNEGO PAŃSTWA Z TROSKĄ O INTERESY UE JAKO CAŁOŚCI CZY TEŻ NIE JEST TO MOŻLIWE?

Przekonanie, że dbałość o interesy własnego państwa nie musi być sprzeczna z działaniem na rzecz Unii jako całości, przeważa niemal we wszystkich grupach społeczno-demograficznych oraz wśród sympatyków wszystkich partii politycznych cieszących się największym poparciem społecznym. Stosunkowo najczęściej wątpliwości w tej kwestii mają mieszkańcy największych miast (41%) oraz gospodynie domowe (43%), natomiast w elektoratach partyjnych - zwolennicy PiS (37%).

Problemy dotyczące funkcjonowania Unii Europejskiej pozostają niewątpliwie w świadomości Polaków na dalszym planie niż sprawy krajowe. Być może dlatego do sytuacji, w jakiej znalazła się Unia Europejska, związanej z brakiem porozumienia w sprawie unijnego budżetu oraz zahamowaniem procesu ratyfikacji europejskiej konstytucji, podchodzą z dystansem, oceniając ją jako przejściowe trudności w funkcjonowaniu tej organizacji. Stosunkowo dużo Polaków uznaje za realną możliwość podziału wewnątrz Unii Europejskiej i powstania „Europy dwóch prędkości”. Mimo iż niechętnie reagują na tego rodzaju idee, jednocześnie jednak nie chcą, aby Polska pozostawała na marginesie procesu integracji europejskiej. W opinii zdecydowanej większości z nich, gdyby doszło do wyodrębnienia się grupy państw podejmujących ściślejszą współpracę, Polska powinna do niej dołączyć.

Polacy bardzo wyraźnie dostrzegają napięcie między koniecznością troski każdego z państw o własne interesy i jednocześnie o interesy Unii Europejskiej jako całości. Ich zdaniem, obecnie brakuje równowagi między tymi dwiema potrzebami, gdyż egoizmy narodowe biorą górę nad dbałością o wspólne dobro. Być może dlatego - w opinii dużej części z nich - nie wszystkie kraje w jednakowym stopniu korzystają na przynależności do Wspólnoty, a jej beneficjentami są przede wszystkim największe i najbardziej znaczące państwa unijne - Niemcy, Francja oraz Wielka Brytania. Mimo krytycznej oceny obecnej sytuacji Polacy wierzą, że możliwe jest pogodzenie troski o interesy własnego państwa z troską o interesy całej Unii.

Polacy wyobrażają sobie zjednoczoną Europę przede wszystkim jako wspólnotę gospodarczą, ale także wspólnotę polityczną i aksjologiczną. Choć nadal większość z nich opowiada się za tym, aby państwa członkowskie Unii zachowały jak największą niezależność, w ostatnim roku wzrosła liczba zwolenników modelu federacyjnego.

Opracowała

Beata ROGUSKA

A N E K S

Tabela 1. Czy widzi Pan(i) obecnie jakies zagrożenia dla funkcjonowania Unii Europejskiej czy też nie?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	27	52	21	1021
Płeć				
Mężczyźni	35	51	14	486
Kobiety	19	53	27	535
Wiek				
18-24 lat	23	63	13	155
25-34	32	60	8	186
35-44	33	49	17	167
45-54	28	50	21	208
55-64	31	46	23	126
65 lat i więcej	14	44	42	179
Miejsce zamieszkania				
Wieś	22	53	25	375
Miasto do 20 tys.	34	50	16	129
20-100 tys.	25	51	25	201
101-500 tys.	25	57	16	194
501 tys. i więcej mieszk.	41	45	14	121
Wykształcenie				
Podstawowe	14	52	33	295
Zasadnicze zawodowe	24	55	20	261
Średnie	30	54	15	354
Wyższe	54	39	7	111
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	53	41	5	59
Prac.umysł.niż.szczebła	39	45	16	86
Pracownicy fiz.- umysł.	21	59	19	97
Robotnicy wykwalifikowani	30	58	11	80
Robotnicy niewykwalifik.	25	59	15	50
Rolnicy	28	52	21	54
Pracujący na własny rach.	54	26	21	36
Bierni zawodowo				
Renciści	16	48	36	108
Emeryci	21	46	33	209
Uczniowie i studenci	26	67	8	76
Bezrobotni	19	62	19	119
Gospodynie domowe i inni	30	55	16	46
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	35	47	17	128
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	39	52	8	74
sekt. pryw. poza rolnict.	34	52	14	209
prywatnym gosp. rolnym	32	49	19	55
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	19	58	22	136
301-500	23	56	20	171
501-900	29	50	21	236
901-1200	40	49	10	75
Powyżej 1200 zł	52	31	16	65
Ocena własnych war. mater.				
Złe	22	54	24	322
Średnie	26	52	21	436
Dobre	33	50	16	261
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	24	43	34	90
Raz w tygodniu	27	53	21	521
1-2 razy w miesiącu	23	57	19	174
Kilka razy w roku	29	54	17	167
W ogóle nie uczestniczy	35	45	20	69
Poglądy polityczne				
Lewica	31	58	11	152
Centrum	32	54	15	307
Prawica	37	48	15	284
Trudno powiedzieć	9	51	39	276

Tabela 2. Jak Pan(i) sądzi, w jakim kierunku zmierza obecnie Unia Europejska?
 Czy w kierunku: 1 - ściślejszej integracji między państwami członkowskimi UE; 2 - luźniejszej integracji między państwami członkowskimi UE;
 3 - wyraźniejszego podziału na państwa luźniej i ściślej ze sobą współpracujące

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	16	21	42	21	1020
Płeć					
Mężczyźni	17	22	45	16	485
Kobiety	14	19	40	26	535
Wiek					
18-24 lat	21	27	39	12	155
25-34	17	26	49	8	186
35-44	18	18	50	15	167
45-54	13	19	46	21	208
55-64	12	23	46	20	126
65 lat i więcej	12	14	23	51	178
Miejsce zamieszkania					
Wieś	16	21	34	28	374
Miasto do 20 tys.	23	18	42	17	129
20-100 tys.	12	25	41	22	201
101-500 tys.	11	22	49	16	194
501 tys.i więcej mieszk.	17	15	56	12	121
Wykształcenie					
Podstawowe	13	20	26	40	294
Zasadnicze zawodowe	21	16	45	18	261
Średnie	15	24	48	13	354
Wyższe	9	25	59	7	111
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	8	20	63	8	59
Prac. umysł. niż. szczebla	12	27	49	12	86
Pracownicy fiz.- umysł.	14	25	49	11	97
Robotnicy wykwalifikowani	17	23	48	10	80
Robotnicy niewykwalifik.	18	22	52	7	50
Rolnicy	18	17	38	28	54
Pracujący na własny rach.	13	16	55	15	36
Bierni zawodowo					
Renciści	11	12	39	38	107
Emeryci	13	18	31	38	209
Uczniowie i studenci	27	29	33	11	76
Bezrobotni	17	23	39	20	119
Gospodynie domowe i inni	24	16	41	19	46
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	12	21	55	12	128
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	15	24	56	3	74
sekt. pryw. poza rolnict.	14	25	47	13	209
prywatnym gosp. rolnym	19	14	39	27	55
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	18	22	36	23	136
301-500	16	21	41	21	171
501-900	13	20	46	20	236
901-1200	18	27	40	15	75
Powyżej 1200 zł	11	23	54	12	65
Ocena własnych war. mater.					
Złe	17	18	39	25	321
Średnie	15	20	42	23	436
Dobre	15	26	46	13	261
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	5	19	40	36	90
Raz w tygodniu	17	20	41	21	521
1-2 razy w miesiącu	16	23	44	16	173
Kilka razy w roku	14	23	41	21	167
W ogóle nie uczestniczy	17	16	48	18	69
Poglądy polityczne					
Lewica	20	24	46	10	152
Centrum	15	25	47	13	307
Prawica	16	22	48	14	284
Trudno powiedzieć	14	14	28	43	275

Tabela 3. Pojawiają się niekiedy propozycje, aby w UE ukształtowała się niewielka grupa państw współpracujących ze sobą ściślej niż pozostałe państwa. Czy, Pana(i) zdaniem, byłoby dobrze czy też źle, gdyby się tak stało?

(%)

	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	17	57	26	1018
Płeć				
Mężczyźni	16	67	16	485
Kobiety	18	47	35	533
Wiek				
18-24 lat	21	60	19	154
25-34	17	64	19	185
35-44	18	61	21	167
45-54	18	57	24	207
55-64	17	63	21	126
65 lat i więcej	13	39	48	179
Miejsce zamieszkania				
Wieś	17	49	35	375
Miasto do 20 tys.	15	66	19	129
20-100 tys.	20	54	26	201
101-500 tys.	22	56	22	191
501 tys.i więcej mieszk.	10	78	12	121
Wykształcenie				
Podstawowe	15	42	42	294
Zasadnicze zawodowe	22	53	25	260
Średnie	16	66	18	353
Wyższe	14	77	9	111
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	10	83	7	59
Prac.umysł.niż.szczebla	19	64	17	86
Pracownicy fiz.- umysł.	24	58	18	96
Robotnicy wykwalifikowani	19	55	25	79
Robotnicy niewykwalifik.	13	60	28	50
Rolnicy	11	58	31	54
Pracujący na własny rach.	10	77	13	36
Bierni zawodowo				
Renciści	18	45	38	108
Emeryci	13	50	36	209
Uczniowie i studenci	21	70	10	76
Bezrobotni	24	47	28	119
Gospodynie domowe i inni	16	54	30	46
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	17	65	18	128
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	22	63	16	73
sekt. pryw. poza rolnict.	16	66	18	208
prywatnym gosp. rolnym	13	58	29	55
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	19	51	30	135
301-500	19	55	26	169
501-900	16	60	24	236
901-1200	17	70	13	75
Powyżej 1200 zł	11	74	15	65
Ocena własnych war. mater.				
Źłe	17	52	31	320
Średnie	16	58	26	436
Dobre	20	61	19	260
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	16	46	39	90
Raz w tygodniu	17	56	26	521
1-2 razy w miesiącu	21	55	24	173
Kilka razy w roku	17	60	22	166
W ogóle nie uczestniczy	12	70	19	69
Poglądy polityczne				
Lewica	19	68	14	152
Centrum	19	61	19	307
Prawica	19	67	14	284
Trudno powiedzieć	12	36	52	273

Tabela 4. W jakim kierunku powinna, Pana(i) zdaniem, rozwijać się Unia Europejska? Czy UE powinna zmierzać raczej: 1 - w kierunku państwa federalnego w rodzaju Stanów Zjednoczonych; 2 - w kierunku związku jak najbardziej niezależnych państw

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	25	56	19	1021
Płeć				
Mężczyźni	33	54	13	486
Kobiety	18	57	24	535
Wiek				
18-24 lat	38	45	17	155
25-34	37	54	8	186
35-44	27	59	14	167
45-54	17	67	16	208
55-64	16	65	19	126
65 lat i więcej	15	47	38	179
Miejsce zamieszkania				
Wieś	24	53	23	375
Miasto do 20 tys.	27	55	17	129
20-100 tys.	21	57	22	201
101-500 tys.	27	55	16	194
501 tys. i więcej mieszk.	29	66	5	121
Wykształcenie				
Podstawowe	15	51	34	295
Zasadnicze zawodowe	26	59	15	261
Średnie	31	56	13	354
Wyższe	32	62	6	111
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	27	70	3	59
Prac. umysł. niż. szczebla	30	63	7	86
Pracownicy fiz.- umysł.	23	66	10	97
Robotnicy wykwalifikowani	30	59	9	80
Robotnicy niewykwalifik.	36	46	17	50
Rolnicy	17	57	26	54
Pracujący na własny rach.	44	49	7	36
Bierni zawodowo				
Renciści	16	51	32	108
Emeryci	14	57	29	209
Uczniowie i studenci	48	40	11	76
Bezrobotni	24	52	24	119
Gospodynie domowe i inni	27	59	14	46
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	27	61	12	128
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	28	68	3	74
sekt. pryw. poza rolnict.	31	59	9	209
prywatnym gosp. rolnym	22	54	24	55
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	23	58	19	136
301-500	26	53	21	171
501-900	21	65	14	236
901-1200	28	57	15	75
Powyżej 1200 zł	30	58	12	65
Ocena własnych war. mater.				
Złe	21	57	22	322
Średnie	25	56	19	436
Dobre	30	56	13	261
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	16	49	35	90
Raz w tygodniu	23	60	16	521
1-2 razy w miesiącu	26	55	18	174
Kilka razy w roku	34	47	18	167
W ogóle nie uczestniczy	26	57	16	69
Poglądy polityczne				
Lewica	25	63	11	152
Centrum	30	58	12	307
Prawica	30	61	9	284
Trudno powiedzieć	14	45	39	276

Tabela 5. Czy na członkostwie w Unii Europejskiej korzystają wszystkie państwa unijne czy też tylko niektóre z nich?

(%)

	Wszystkie	Tylko niektóre z nich	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	36	47	17	1021
Płeć				
Mężczyźni	44	45	11	486
Kobiety	28	49	22	535
Wiek				
18-24 lat	38	52	10	155
25-34	36	54	9	186
35-44	40	43	17	167
45-54	37	49	13	208
55-64	41	42	17	126
65 lat i więcej	24	41	35	179
Miejsce zamieszkania				
Wieś	38	39	23	375
Miasto do 20 tys.	40	48	12	129
20-100 tys.	36	47	16	201
101-500 tys.	34	51	13	194
501 tys. i więcej mieszk.	27	63	10	121
Wykształcenie				
Podstawowe	35	37	27	295
Zasadnicze zawodowe	38	47	15	261
Średnie	34	54	12	354
Wyższe	37	54	9	111
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	42	50	8	59
Prac. umysł. niż. szczebla	26	61	13	86
Pracownicy fiz.- umysł.	37	45	16	97
Robotnicy wykwalifikowani	39	54	5	80
Robotnicy niewykwalifik.	40	47	12	50
Rolnicy	30	45	25	54
Pracujący na własny rach.	46	46	8	36
Bierni zawodowo				
Renciści	31	41	28	108
Emeryci	29	44	27	209
Uczniowie i studenci	46	44	10	76
Bezrobotni	39	47	14	119
Gospodynie domowe i inni	41	48	10	46
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	32	57	11	128
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	33	56	9	74
sekt. pryw. poza rolnict.	42	46	11	209
prywatnym gosp. rolnym	24	52	24	55
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	36	45	17	136
301-500	39	46	14	171
501-900	31	52	17	236
901-1200	36	50	13	75
Powyżej 1200 zł	34	54	12	65
Ocena własnych war. mater.				
Złe	28	51	20	322
Średnie	39	42	18	436
Dobre	38	50	11	261
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	23	53	24	90
Raz w tygodniu	35	47	18	521
1-2 razy w miesiącu	41	44	15	174
Kilka razy w roku	38	49	12	167
W ogóle nie uczestniczy	35	45	19	69
Poglądy polityczne				
Lewica	35	55	10	152
Centrum	36	53	11	307
Prawica	40	49	10	284
Trudno powiedzieć	31	34	34	276

Tabela 6. Czy, Pana(i) zdaniem, możliwe jest pogodzenie dbałości o interesy własnego państwa z troską o interesy Unii Europejskiej jako całości czy też nie jest to możliwe?

(%)

	Możliwe	Nieemożliwe	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	56	27	17	1016
Płeć				
Mężczyźni	58	31	11	485
Kobiety	53	24	23	531
Wiek				
18-24 lat	62	28	10	153
25-34	58	30	12	185
35-44	66	23	11	167
45-54	54	31	15	207
55-64	55	27	18	126
65 lat i więcej	38	24	38	179
Miejsce zamieszkania				
Wieś	51	25	24	375
Miasto do 20 tys.	60	25	15	129
20-100 tys.	58	25	18	201
101-500 tys.	58	28	14	190
501 tys.i więcej mieszk.	53	41	6	121
Wykształcenie				
Podstawowe	47	22	31	294
Zasadnicze zawodowe	59	27	14	260
Średnie	57	31	11	351
Wyższe	62	30	8	111
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	59	35	5	59
Prac.umysł.niż.szczebła	52	32	15	86
Pracownicy fiz.- umysł.	65	26	9	94
Robotnicy wykwalifikowani	62	27	11	79
Robotnicy niewykwalifik.	57	27	16	50
Rolnicy	46	32	22	54
Pracujący na własny rach.	89	11	0	36
Bierni zawodowo				
Renciści	54	22	24	108
Emeryci	42	28	29	209
Uczniowie i studenci	71	25	4	76
Bezrobotni	57	22	21	119
Gospodynie domowe i inni	36	43	21	46
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	55	36	9	128
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	74	20	6	73
sekt. pryw. poza rolnict.	62	26	12	207
prywatnym gosp. rolnym	51	30	20	55
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	58	25	17	135
301-500	53	29	18	169
501-900	56	30	14	236
901-1200	54	32	14	74
Powyżej 1200 zł	65	24	11	65
Ocena własnych war. mater.				
Złe	51	30	19	319
Średnie	55	27	19	436
Dobre	61	25	14	260
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	42	30	28	90
Raz w tygodniu	56	27	17	521
1-2 razy w miesiącu	54	29	17	173
Kilka razy w roku	60	24	16	164
W ogóle nie uczestniczy	57	28	15	69
Poglądy polityczne				
Lewica	67	27	6	152
Centrum	56	30	14	307
Prawica	64	29	8	284
Trudno powiedzieć	38	23	39	272